

รายงานการวิจัย ฉบับที่ 94

ลักษณะทางจิตสังคมกับ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของเยาวชนไทย

ดร. พรรณี บุญประกอบ
อาจารย์จรัส อุ่ณฐิติวัฒน์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ธันวาคม 2546

ISBN 974-9613-65-1

บทคัดย่องานวิจัยเรื่อง
ลักษณะทางจิตสังคมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทย

ผู้วิจัย
ดร.พรรณี บุญประกอบ
อ.จรัล อุ่นฐิติวัฒน์

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเปรียบเทียบพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทยที่มีลักษณะทางจิตสังคมแตกต่างกัน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับลักษณะทางจิตสังคม และหาตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทย

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 412 คน จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กรมสามัญศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย สังกัดละ 3 โรงเรียน ในเขตบางกะปิ เขตวัฒนา และเขตบางเขน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วัดลักษณะทางจิตสังคม (ได้แก่ เพศ สังกัดของโรงเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของครอบครัว และผู้ที่นักเรียนใกล้ชิดมากที่สุด) ลักษณะทางจิตสังคม (ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความเชื่ออำนาจในตน และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม) และตัวแปรตาม (พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ความเชื่อมั่น การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทยที่มีลักษณะทางจิตสังคมต่างกัน พบว่า มีพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทยที่มีลักษณะทางจิตสังคมต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทยกับลักษณะทางจิตสังคม พบว่า ลักษณะทางจิตสังคมทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีค่าสหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .573$) รองลงมาคือ ความเชื่ออำนาจในตน ($r = .536$) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($r = .445$) ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ($r = .317$) และการอบรมเลี้ยงดู ($r = .237$) ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์หัตถดอยพหุคุณ พบว่าตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทย มี 3 ตัว ได้แก่ เจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้สูงสุดร้อยละ 32.7 รองลงมา คือ ความเชื่ออำนาจในตนเองสามารถร่วมกันทำนายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40.6 และเมื่อเพิ่มตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองเข้าไปเป็นตัวที่สาม พบว่า สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41.7

การพัฒนาหรือปลูกฝังพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเยาวชนไทยจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะอื่นๆควบคู่ไปด้วย โดยการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในตัวเยาวชน รวมทั้งความเชื่ออำนาจในตนเอง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยควรวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่จะเอื้อต่อการมีพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม